

• УПРАВЛІННЯ В ГАЛУЗІ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ І СПОРТУ

• MANAGEMENT IN PHYSICAL TRAINING AND SPORT

УДК 796.077

**СПОРТИВНИЙ КЛУБ
ЯК БАЗОВА ЛАНКА
СТУДЕНТСЬКОГО СПОРТУ УКРАЇНИ****Аліна ПЕРЕДЕРІЙ, Мар'ян ПІТИН,
Михайло МЕЛЬНИК***Львівський державний університет фізичної
культури, м. Львів, Україна,
e-mail: pityn7@gmail.com*

Анотація. Щораз більший інтерес до створення спортивних клубів як базової ланки розвитку студентського спорту при вищих навчальних закладах України формує актуальний напрям досліджень. *Мета дослідження* – обґрунтувати основи ефективної діяльності спортивних клубів вищих навчальних закладів як базової ланки студентського спорту України. *Результати.* Установлено обов'язкові компоненти діяльності спортивних клубів, серед яких організаційний пов'язаний зі стратегічним визначенням приналежності спортивного клубу до незалежних (громадських), підпорядкованих (вищі навчальні заклади) чи змішаного типу структур; правовий визначається нормуванням діяльності спортивного клубу та узгодженості її з законодавчою базою України; фінансовий – вибором основних джерел забезпечення діяльності з досягненням стабільності та ґрунтовності надходжень для реалізації основних завдань; інформаційний – висвітленням результатів та популяризацією діяльності спортивного клубу в соціальній групі студентства та суспільстві загалом.

Ключові слова: компоненти, студентський спорт, ефективність.

Постановка проблеми. Студентський спорт України представлений на змаганнях різного рівня з середини 90-х років ХХ століття [10]. Однак про повноцінне існування зазначеної соціальної практики в нашій країні можна говорити лише в останнє десятиліття [4]. Основним чинником цього є щораз більший інтерес до створення самостійних структурних одиниць при вищих навчальних закладах (ВНЗ) України різного рівня акредитації. До цього навчально-тренувальну діяльність та безпосередню участь у змаганнях національного рівня забезпечували окремі викладачі кафедр фізичного виховання та спорту вишів України. Це не давало змоги узгодити компоненти системи підготовки студентів-спортсменів [1, 4].

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Активізація досліджень з проблематики студентського спорту припадає на завершення ХХ – початок ХХІ століття [2, 3, 4]. Це викликано зацікавленістю суспільства окремими соціальними практиками спорту. Серед основних наукових і методичних праць варто виокремити доробок С.І. Степанюк [10] щодо історико-соціальних аспектів розвитку студентського спортивного руху в Україні. Однак ці дані не враховують масиву інформації, набутої упродовж ХХІ століття [4, 5]. Активізацію досліджень зі студентського спорту виявлено також у 2012–2014 роках, що пов'язано із проведенням Всесвітньої зимової універсиади у м. Казані [2, 3]. Окрім цього, значну частину наукових досліджень присвячено студентському спорту в різних країнах світу, його значенню у формуванні культури особистості молодшої людини, загальним проблемам міжнародного студентського руху тощо [4, 10, 11, 12].

Проте поза увагою фахівців залишається проблематика наукового обґрунтування базового рівня студентського спорту України, а саме діяльності спортивних клубів вищих навчальних закладів (ВНЗ), що формує актуальне наукове завдання.

Мета дослідження – обґрунтувати основи ефективної діяльності спортивних клубів вищих навчальних закладів як базової ланки студентського спорту України.

Методи дослідження. Використано теоретичний аналіз та узагальнення даних наукової та методичної літератури, даних мережі Інтернет та документальних матеріалів.

Виклад основного матеріалу. У процесі виконання дослідження ми виокремили обов'язкові компоненти, що повинні бути наявні в роботі спортивних клубів при ВНЗ для ефективного розвитку студентського спорту, серед них організаційна, правова, фінансова, інформаційна.

З'ясування особливостей організаційного компонента дало підстави для виокремлення можливостей створення та функціонування спортивних клубів у таких напрямках [6, 7, 8, 9]:

- громадські об'єднання, які функціонують відокремлено від ВНЗ, проте до своєї діяльності залучають контингент студентів із підкріпленням відповідного соціального статусу. Фахівці, які забезпечують навчально-тренувальну та спортивно-оздоровчу діяльність, є найманими працівниками;

- громадські об'єднання студентів, що займаються організацією та проведенням внутрішньовишівської спортивно-масової роботи серед студентів за наявності тісної співпраці методичного змісту та допомоги кафедр фізичного виховання і спорту відповідних ВНЗ;

- громадські об'єднання професорсько-викладацького складу та ініціативної групи студентів, що займаються наданням спектра послуг з навчально-тренувальної та спортивно-оздоровчої діяльності.

- окремі структурні підрозділи зі штатом тренерів, які займаються лише навчально-тренувальною діяльністю, спортивною роботою із кваліфікованими та висококваліфікованими спортсменами;

- окремі структурні підрозділи зі штатом працівників, які займаються навчально-тренувальною та спортивно-оздоровчою діяльністю. При цьому спортивна робота з кваліфікованими та висококваліфікованими спортсменами проводиться на додатковій договірній основі із розмежуванням функціональних обов'язків працівників.

Детальніше розглянемо спільні та відмінні риси, переваги та недоліки кожного з варіантів функціонування спортивного клубу як базової ланки студентського спорту.

Для перших трьох варіантів функціонування спортивних клубів студентському спорту характерна особливість відмежування їх від чіткої організаційної структури ВНЗ. Статус громадської організації надає їй відносно вищого рівня незалежності. Це дає змогу керівному органу цієї організації ухвалювати самостійні рішення із стратегічного розвитку студентського спорту. Зазначена самостійність не забезпечує можливості проводити діяльність у всіх напрямках розвитку організації. Окрім того, при організації діяльності варто врахувати потребу правової та економічної підтримки для діяльності таких організацій. Можна також стверджувати, що зазначені структури не зможуть обмежити свою діяльність виключно організацією фізкультурно-спортивної та оздоровчої роботи. Для більшості з них характерне комплексне вирішення проблем студентської молоді, серед яких заняття спортом перебувають у списку завдань, проте не є пріоритетними.

Перший із зазначених способів організації студентського спорту, завдяки створенню відповідних спортивних клубів, має суттєві переваги у визначенні стратегії розвитку та основних напрямів, зокрема пріоритетних видів спорту. Специфіка спортивних клубів цього типу може полягати в проведенні навчально-тренувального процесу та змагань із тих видів спорту, які мають найбільший попит серед студентської молоді. При цьому виникають організаційні питання, які ускладнюють функціонування спортивних клубів такої підпорядкованості. Забезпечення якісного навчально-тренувального процесу потребує праці фахівців галузі, які своєю чергою повинні бути забезпечені відповідним рівнем матеріального та соціального захисту. Однак при такій організації спортивного клубу відсутнє пріоритетне джерело фінансування, адекватна правова та економічна підтримка [3, 4]. На наш погляд, тут передбачене фінансове забезпечення за допомогою діяльності самого спортивного клу-

бу, тобто надання послуг за оплату. Це одразу відкидає значну кількість студентів, зокрема і здібних до занять тим чи іншим видом спорту, та орієнтує діяльність спортивного клубу на відносно малу, але забезпечену групу студентської молоді.

Щодо другої групи студентських клубів, пов'язаних із громадськими об'єднаннями студентів, що займаються організацією та проведенням внутрішньовишівської спортивно-масової роботи серед студентів за наявності тісної співпраці методичного змісту та допомоги кафедр фізичного виховання і спорту відповідних ВНЗ, виникають інші характерні особливості. З одного боку, така організація спортивного клубу вишу дає змогу суттєво розвантажити викладачів відповідних структурних підрозділів та збільшити їхній творчий потенціал у побудові навчально-тренувальних занять, пошуку ефективних засобів підготовки та підвищення працездатності організму студентів спортсменів. З другого – діяльність викладачів (із фаховою фізкультурно-спортивною освітою) обмежується виключно консультативною функцією. Основний навчально-тренувальний процес та, в окремих випадках, участь у змаганнях може проводитися без залучення фахівців, за допомогою самоорганізації студентів [1, 5]. Цей варіант реалізації, на наш погляд, має перспективи для організації масовості процесу залучення студентів до занять фізкультурно-спортивною роботою, проте без значних переваг для досягнення високих спортивних результатів. Фактично при такому підході до організації спортивного клубу при ВНЗ можна отримати якісну основу для екстенсивного або й інтенсивного формування студентського спорту. Домінантна роль студентства дає змогу оперативно реагувати на зміни в мотивації студентів до занять спортом та їх уподобань стосовно пріоритетних видів рухової активності. Водночас стратегічна мета, пов'язана із представленням країни на міжнародних професійно-орієнтованих змаганнях, не буде забезпечена.

Більш перспективною, з огляду на комплексне вирішення завдань, що ставляться перед студентським спортом, є організація діяльності спортивних клубів як громадських об'єднань професорсько-викладацького складу та ініціативної групи студентів, що займаються наданням спектра послуг з навчально-тренувальної та спортивно-оздоровчої діяльності. При такому підході та правильному розподілі функціональних зобов'язань можливо досягнути якісно вищого рівня фізкультурно-спортивних послуг порівняно із двома попередніми прикладами. Проте наявний у спортивного клубу статус громадської організації обмежує можливості проведення навчально-тренувального процесу та змагань із залученням спортивних споруд та широкої інфраструктури ВНЗ, при якому він створений. Згідно з чинним законодавством, ВНЗ не може на безоплатних або екологічно необґрунтованих пільгових умовах надавати свої об'єкти в користування. Це положення частково нівелюється прийнятими 2015 року доповненнями, серед яких є можливість ВНЗ державного підпорядкування бути серед засновників громадської організації. Проте механізм такого симбіозу поки не налагоджений, тому можливість правильної та ефективної організації такого спортивного клубу є обмеженою.

Ще одним варіантом створення та проведення діяльності спортивних клубів при ВНЗ є варіант окремих структурних підрозділів зі штатом тренерів, які займаються виключно навчально-тренувальною діяльністю, спортивною роботою із кваліфікованими та висококваліфікованими спортсменами. Цей варіант організації спортивного клубу, на наш погляд, значною мірою спрямований на організацію та забезпечення підготовки в умовах ВНЗ висококваліфікованих студентів-спортсменів. Тут очевидним є залучення висококваліфікованих фахівців, які мають досвід проведення власне навчально-тренувальних занять, спрямованих на набуття рівня підготовленості та демонстрування найвищих результатів на змаганнях різного рівня, зокрема Всесвітніх універсіад. Однак також є видимою прогалина, пов'язана із масовим та резервним студентським спортом. При зазначеній організації діяльності спортивного клубу ставку зроблено на потрапляння до ВНЗ різного рівня акредитації уже підготовлених спортсменів, що належать до провідних представників у своєму виді спорту за різними віковими групами, здебільшого підліткового віку та молоді. До того ж значна кількість фахівців вказує,

що для більшості видів спорту характерна гетерохронність досягнення найвищих індивідуальних результатів [1, 5, 12]. Це вказує на потребу звернення уваги на спортсменів, які на момент вступу до ВНЗ різного рівня акредитації не володіють достатнім рівнем майстерності. Вони не є «елітою» (основний склад, резерв збірних команд з виду спорту), тому не зможуть себе реалізувати в цих умовах організації діяльності спортивного клубу.

Останній із запропонованих варіантів, що передбачає окремі структурні підрозділи зі штатом працівників, які займаються навчально-тренувальною та спортивно-оздоровчою діяльністю, де спортивна робота з висококваліфікованими спортсменами проводиться на додатковій договірній основі із розмежуванням функціональних обов'язків працівників, є найбільш прийнятним. Урахування тенденцій, спричинених реформуванням Міністерством освіти і науки України фізичного виховання та спорту вишів, вказує, що за відсутності цієї дисципліни в переліку обов'язкових потрібно, згідно з мотиваційною складовою, розмежувати студентів на групи за цільово-результативною спрямованістю їхньої діяльності. Таким чином, така організація роботи спортивного клубу дає достатньо сприятливі умови для якісної реалізації завдань студентського спорту. Узагальнення наукових даних вказує, що для дотримання піраміди підготовки спортсменів у більшості видів спорту повинні бути наявними основні рівні підготовки спортсменів за цільово-результативною спрямованістю. Гранічні результати на рівні вищої спортивної майстерності реалізуються завдяки цілеспрямованій підготовці в групах спортивного удосконалення або вищої спортивної майстерності при ВНЗ. Цю підготовку студентів-спортсменів при спортивних клубах повинні беззаперечно забезпечувати найбільш кваліфіковані фахівці структурних підрозділів фізичного виховання та спорту ВНЗ. Однак прогресування результативності таких студентів-спортсменів пов'язані з наявністю «здорової» конкуренції. Це можливо за допомогою створення умов для спільної навчально-тренувальної діяльності та участі в змаганнях більшої кількості студентів, які займаються в обраному виді спорту на наближено однаковому рівні домагань. Також погоджуючись із домінуючою більшістю фахівців [2, 3, 4, 10, 11], треба визнати необхідність у масовому залученні студентів до занять тим чи іншим видом спорту. Це, з одного боку, дасть змогу розв'язувати завдання оздоровлення студентської молоді, а з другого – створить передумови для можливого якісного стрибка підготовленості обдарованих студентів, які до цього не мали можливості проявити себе.

Правовий компонент діяльності спортивного клубу при ВНЗ України проявляється в регулюванні основних відносин у правовому полі нашої країни. Аналізування значної кількості наукових, методичних відомостей та правових документів вказує, що у своїй діяльності спортивні клуби при ВНЗ України різного рівня акредитації повинні орієнтуватися на «Типовий статут спортивного клубу вищого навчального закладу або установи» [7]. У цьому документі визначено основні положення діяльності в названому напрямі, зокрема загальні положення, мета й завдання діяльності, організаційна структура, права та основні напрями діяльності; членство; майно та фінансова діяльність; ліквідація спортивного клубу. Вивчення типового статуту ми проводили паралельно із зіставленням основних положень із провідними спортивними клубами ВНЗ України. Це проведено для з'ясування першочергових положень, які потребують введення до правового компонента діяльності спортивних клубів та сприятимуть активізації створення таких організацій при відповідних ВНЗ України.

Таким чином, зі змісту загальних положень установлено, що спортивний клуб ВНЗ, установи є самостійною фізкультурно-спортивною організацією. Він повинен здійснювати всебічну роботу з розвитку фізичної культури і спорту студентської молоді, а також аспірантів, професорсько-викладацького складу, співробітників ВНЗ, установи та членів їхніх сімей. Діяльність спортивного клубу будується на засадах самоврядування, добровільності членства та участі в його справах [6, 7, 8, 9].

Спортивний клуб є юридичною особою та повинен бути забезпечений відповідними атрибутами (печатка, розрахунковий рахунок, прапор, емблема тощо). Установлено, що спортивний клуб реалізує свою мету та завдання тісно взаємодіючи з керівництвом вищого

навчального закладу на підставі об'єднання фінансових, матеріальних, трудових ресурсів закладу, установи, профспілкової організації та інших зацікавлених організацій.

Складність фінансового компонента діяльності спортивних клубів при ВНЗ різного рівня акредитації полягає в потребі нормування та розробки маркетингової стратегії сфери фізкультурно-спортивних послуг, що для студентського спорту повинна забезпечуватися гнучкістю управління та адресністю. Досягнути цього, на нашу думку, що підкріплена твердженнями фахівців [7, 8], можливо за допомогою делегування спортивному клубу певних повноважень у розробці конкурсних критеріїв для отримання фінансування на основі державного замовлення на фізкультурно-спортивні послуги; контролі бюджетних коштів; стандартизації послуг; стимулюванні діяльності, пов'язаної із пошуком, обґрунтуванні потреб, систематичній роботі з потенційними фінансовими інвесторами (донорами) тощо.

Аналізування низки установчих документів спортивних клубів ВНЗ України вказало, що кошти таких організацій утворюються з різних джерел, зокрема [6, 7, 8, 9] коштів, що передбачені бюджетом ВНЗ, установи та профспілкових комітетів ВНЗ, на організацію позанавчальної спортивної та фізкультурно-оздоровчої роботи зі студентами, аспірантами та співробітниками, а також коштів, що надаються ВНЗ, установою для цієї мети; індивідуальних членських внесків, розмір яких визначено конференцією спортивного клубу; прибутків від проведення платних заходів та інших видів власної діяльності; благодійних та спонсорського перерахунку організацій та окремих осіб; коштів, що надходять від експлуатації спортивних споруд навчального закладу, установи в позанавчальний час; прибутків, що надходять від госпрозрахункових спортивних секцій та груп тощо.

Інформаційний компонент діяльності спортивного клубу ВНЗ як базової ланки студентського спорту є невід'ємним складником його діяльності. Інформаційне забезпечення як сукупність форм документів, нормативної бази, розміщення і форм організації інформації, яка циркулює в системах автоматизованого оброблення інформації чи в окремій інформаційній системі, дає можливість активним користувачам, до яких ми зараховуємо студентську молодь, отримувати найбільш повні дані про діяльність студентського клубу ВНЗ.

Правильно організоване і своєчасне інформаційне забезпечення студентської молоді дає змогу більш повної реалізації їхньої потреби у фізкультурно-спортивних послугах та, як наслідок, досягнення високих індивідуальних спортивних результатів.

В умовах інформаційного суспільства особливого значення набувають системи, процеси, способи взаємодії та спілкування людей, що дає змогу створювати, передавати й отримувати різноманітну інформацію. Одним із перспективних засобів залучення, керування та контролю (за потреби) в діяльності спортивних клубів ВНЗ можуть бути комп'ютерні технології з різними формами візуалізації та інформаційно-комунікаційні технології, які передбачають накопичення, оброблення, подання й використання інформації за допомогою електронних засобів.

Беззаперечно, що використання цих засобів комунікації пов'язане із низкою організаційних, матеріально-технічних, наукових та методичних труднощів. Однак ефект від розроблення й впровадження сучасних інформаційних технологій у систему студентського спорту через діяльність студентських клубів ВНЗ матиме надзвичайну стимулювальну перевагу. Сучасний студент об'єктивно змушений бути більш мобільним, інформованим, критично і творчо мислячим та більш вмотивованим до самонавчання й саморозвитку.

При організації цього компонента (інформаційного) діяльності спортивного клубу ВНЗ варто зважати на можливості щодо висвітлення ресурсів різного типу, зокрема форми заявок, електронних копій протоколів, статистичних даних змагань, загалом діяльності спортивного клубу, фотографій, відеозвітів, фрагментів чи цілісних відео зі змагальною діяльністю, щоденних заміток і висловлювань гравців, глядачів та гостей інформаційного ресурсу, дотичних за тематикою статей і спортивних оглядів змагань тощо.

Основними принципами створення інформаційного забезпечення діяльності спортивного клубу та забезпечення відповідної компоненти є такі: цілісність; достовірність; кон-

троль; захист від несанкціонованого доступу; стандартизація і уніфікація; адаптивність; мінімізація помилок введення-виведення інформації.

Зіставлення отриманих даних із наявними в науковій та методичній літературі вказують на їх доповнення стосовно значення та місця діяльності спортивних клубів ВНЗ як базової ланки в розвитку студентського спорту. Водночас уперше встановлено обов'язкові організаційний, правовий, фінансовий, інформаційний компоненти діяльності спортивного клубу ВНЗ, якісна реалізація яких підвищує ефективність реалізації завдань студентського спорту України.

Висновки. Обов'язковими компонентами діяльності спортивних клубів вищих навчальних закладів України як базової ланки студентського спорту є організаційна, правова, фінансова, інформаційна.

Організаційний компонент пов'язаний зі стратегічним визначенням приналежності спортивного клубу до незалежних (громадських), підпорядкованих (вищі навчальні заклади) чи змішаного типу структур; правовий визначається нормуванням діяльності спортивного клубу та узгодженості її із законодавчою базою України; фінансовий – вибором основних джерел забезпечення діяльності із досягненням стабільності та ґрунтовності надходжень для реалізації основних завдань; інформаційний – висвітленням результатів та популяризацією діяльності спортивного клубу в соціальній групі студентства та суспільстві загалом.

Перспективи подальших досліджень передбачають з'ясування взаємодії спортивного клубу ВНЗ як базової ланки та керівних організацій студентського спорту.

Список літератури

1. Келлер В. С. Теоретико-методичні основи підготовки спортсменів / Келлер В. С., Платонов В. М. – Львів : УСА, 1992. – 269 с.
2. Лапочкин С. В. Студенческий спорт и спортивное наследие / С. В. Лапочкин, И. Ш. Мутаева // Теория и практика физической культуры. – 2009. – № 11. – С. 24–26.
3. Лубышева Л. И. Анализ развития студенческого спорта: состояние и перспективы / Л. И. Лубышева, Н. В. Пешкова // Теория и практика физической культуры. – 2014. – № 1. – С. 39–41.
4. Мельник М. Студентський спорт: перспективи наукових досліджень / М. Мельник, М. Пітин // Спортивний вісник Придніпров'я. – 2015. – № 3. – С. 73–76.
5. Пітин М. Теоретична підготовка в спорті: монографія / Мар'ян Пітин. – Львів : ЛДУФК, 2015. – 372 с.
6. Положення про спортивний клуб Харківської державної академії фізичної культури [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://hdafk.kharkov.ua/docs/polozhennya-sportclub.doc>. (дата звернення: 22.11.2015).
7. Про утворення фізкультурно-спортивних клубів та їх осередків у вищих, середніх і професійно-технічних навчальних закладах: наказ Міністерства освіти і науки України від 22.03.2002 № 210 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.tntu.edu.ua/kafedra/sf/doc/KAFE68.doc>. (дата звернення: 20.11.2015).
8. Статут громадської організації спортивний клуб Львівського державного університету фізичної культури «СКІФ» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.ldufk.edu.ua/files/photoGallery/2012/SKIF/Statut_SKIF.pdf (дата звернення: 25.11.2015)
9. Статут Спортивного клубу «Буревісник» Кіровоградського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www2.kspu.kr.ua/burevisnik/index.php?option=com_content&task=blogcategory&id=4&Itemid=5 (дата звернення: 02.12.2015).
10. Степанюк С. І. Студентський спортивний рух: історія та сучасність / Степанюк С. І., Вацеба О. М. – Львів : Українські технології, 2003. – 60 с.
11. Singh O. Comparison of Facilities for Sports and Games in Colleges of Different Universities / Singh O. // International journal of scientific research. – 2013. – Vol. 2, is. 10. – P. 1.

12. The Physical Self Description Questionnaire: fur thering research linking physical self-concept, physical activity and physical education [Electronic resource].– Access mode: <http://www.aare.edu.au/05pap/pea05307.pdf>

**СПОРТИВНЫЙ КЛУБ
КАК БАЗОВОЕ ЗВЕНО
СТУДЕНЧЕСКОГО СПОРТА УКРАИНЫ**

**Алина ПЕРЕДЕРИЙ, Марян ПИТЫН,
Михаил МЕЛЬНИК**

*Львовский государственный университет
физической культуры, г. Львов, Украина,
e-mail: pityn7@gmail.com*

Аннотация. Растущий интерес к созданию спортивных клубов как базового звена развития студенческого спорта при высших учебных заведениях Украины формирует актуальное направление исследований. *Цель исследования:* обосновать основы эффективной деятельности спортивных клубов высших учебных заведений как базового звена студенческого спорта Украины. *Результаты:* установлены обязательные компоненты деятельности спортивных клубов, среди которых организационный связан со стратегическим определением принадлежности спортивного клуба к независимым (общественным), подчиненным (высшие учебные заведения) или смешанного типа структурам; правовой определяется нормированием деятельности спортивного клуба и согласованности ее с законодательной базой Украины; финансовый – выбором основных источников обеспечения деятельности с достижением стабильности и основательности поступлений для реализации основных задач; информационный – освещением результатов и популяризацией деятельности спортивного клуба в социальной группе студентов и обществе в целом.

Ключевые слова: компоненты, студенческий спорт, эффективность.

**ATHLETIC CLUB AS A BASIC LINK
OF STUDENTS SPORT IN UKRAINE**

**Alina PEREDERIY, Maryan PITYN,
Mykhailo MELNYK**

*Lviv State University of Physical Culture, Lviv,
Ukraine, e-mail: pityn7@gmail.com*

Abstract. The increasing interest in the establishment of sports clubs as a basic link of student sports in higher educational institutions of Ukraine forms the current line of research. *Objective of the study* is to justify the basics of effective activity of sports clubs in higher education institutions as fundamental link of students sport in Ukraine. *Results.* Established mandatory components of sports clubs activity including such as: organizational that is related to strategic decision about association with sports club belonging to independent (public), subordinated (higher educational institutions) or mixed type structures; legal that concerns evaluation of the sports club activity and its consistency with the legal framework of Ukraine; financial is defined by selection of the main source of support for the achievement of stability and validity of revenues for the implementation of the basic tasks; informational is defined by highlighting the results and popularization of sports club activity in the social group of students and society in general.

Keywords: components, student sports, effectiveness.

References

1. Keller V. S., Platonov V. M. Teoretiko-metodichni osnovi pidgotvoki sportsmeniv [Theoretical and methodological basis of training athletes], L. : USA, 1992, 269 s. *(in Ukrainian)*
2. Lapochkin S. V., Mutaeva I. Sh. Studencheskij sport i sportivnoe nasledie [Student sports and sporting heritage] // Teorija i praktika fizicheskij kul'tury, 2009, № 11, S. 24–26. *(in Russian)*
3. Lubyshcheva L. I., Peshkova N. V. Analiz razvitija studencheskogo sporta: sostojanie i perspektivy [Analysis of university sports development: state and prospects] // Teorija i praktika fizicheskij kul'tury, 2014, № 1, S. 39–41. *(in Russian)*
4. Mel'nik M., Pityn M. Students'kij sport: perspektivi naukovih doslidzhen' [Student sports: prospects for Scientific Research] // Sportivnij visnik Pridniprov'ja: nauk.-prakt. Zhurnal, Dnipropetrovs'k, 2015, № 3, S. 73–76. *(in Ukrainian)*
5. Pityn M. Teoretichna pidgotovka v sporti [Theoretical training in sport] : monografija, L. : LDUFK, 2015, 372 s. *(in Ukrainian)*
6. Polozhennja pro sportivnij klub Harkivs'koї derzhavnoї akademii fizichnoї kul'turi [The provisions of the Sports Club Kharkiv State Academy of Physical Culture] [Elektronnij resurs], Rezhim dostupu: <http://hdafk.kharkov.ua/docs/polozhennya-sportclub.doc>. (data zvernennja: 22.11.2015). *(in Ukrainian)*
7. Pro utvorennja fizkul'turno-sportivnih klubiv ta ih oseredkiv u vishnih, serednih i profesijno-tehnichnih navchal'nih zakladah [On establishment of sports clubs and their cells in higher, secondary and vocational schools, the Ministry of Education and Science of Ukraine of 22.03.2002 number 210] : nakaz Ministerstva osviti i nauki Ukraїni vid 22.03.2002 № 210, [Elektronnij resurs], Rezhim dostupu: <http://www.tntu.edu.ua/kafedra/sf/doc/KAFF68.doc>. (data zvernennja: 20.11.2015). *(in Ukrainian)*
8. Statut gromads'koji organizaciji sportivnij klub L'vivs'kogo derzhavnogo universitetu fizichnoї kul'turi «SKIF» [Statutes of the NGO Sports Club Lviv State University of Physical Culture “SKIF”] [Elektronnij resurs], Rezhim dostupu: http://www.ldufk.edu.ua/files/photoGallery/2012/SKIF/Statut_SKIF.pdf (data zvernennja: 25.11.2015) *(in Ukrainian)*
9. Statut Sportivnogo klubu «Burevisnik» Kirovograds'kogo derzhavnogo pedagogichnogo universitetu imeni Volodimira Vinnichenka [Charter club “Petrel” Kirovograd State Pedagogical University named after] [Elektronnij resurs], Rezhim dostupu: http://www2.kspu.kr.ua/burevisnik/index.php?option=com_content&task=blogcategory&id=4&Itemid=5 (data zvernennja: 02.12.2015). *(in Ukrainian)*
10. Stepanjuk S. I., Vaceba O. M. Students'kij sportivnij ruh: istorija ta suchasnist' [Student sports movement: history and modernity], L. : Ukraїns'ki tehnologiji, 2003, 60 s. *(in Ukrainian)*
11. Singh O. Comparison of Facilities for Sports and Games in Colleges of Different Universities // International journal of scientific research, 2013, Vol. 2, Issue 10, p. 1.
12. The Physical Self Description Questionnaire: fur thering research linking physical self-concept, physical activity and physical education [cited 2015 Sep 11], Access mode: <http://www.aare.edu.au/05pap/pea05307.pdf>

Стаття надійшла до редколегії 10.12.2015

Прийнята до друку 24.12.2015

Підписана до друку 30.12.2015